

Anmälan om kränkande behandling vid Järsla skola i Nacka kommun

Beslut

Skolinspektionen förelägger Nacka kommun att senast den 26 maj 2017 vidta åtgärder så att skollagens krav att motverka kränkande behandling uppfylls. I detta ingår:

- att vid kännedom om att en elev anser sig kränkt skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna,
- att i fall då kränkande behandling förekommer, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden och
- att se till att rektorn anmäler uppgifter om upplevd kränkande behandling till huvudmannen.

De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag som ovan redovisas skriftligt till Skolinspektionen. Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndordförande, utskott eller berörd nämnd.

Ärendet

Skolinspektionen har den 19 juli 2016 tagit emot en anmälan som rör Järsla skola. I anmälan uppges bland annat att en elev (nedan benämnd A) utsatts för kränkande behandling. Skolinspektionens utredning gäller skolans arbete med att motverka kränkande behandling av A under läsåren från och med 2012/13 till och med höstterminen 2016.

Elevens föräldrar har uppgett bland annat följande

A har blivit utsatt för kränkande behandling av andra elever under lång tid, från och med läsåret 2012/13 till och med läsåret 2015/16. A har vidare blivit utsatt för kränkande behandling av personal vid några tillfällen under denna period. Föräldrarna har beskrivit följande tillfällen.

Höstterminen 2012

I augusti 2012 omringade tre elever A i skogen bakom skolan. Eleverna sparkade A på benen, slog A i magen och tog stryppgrepp på A. Samma dag informerade A:s förälder rektorn om händelsen.

Vårterminen 2013

Den 5 maj 2013 skrev A:s förälder i ett mejl till skolan att en elev, den 22 april 2013, hade orsakat klös- och rivmärken i ansiktet på A, att samma elev rev och drog i kinderna mer eller mindre dagligen, att ytterligare en elev vid ett tillfälle slagit A i magen med knytnävorna samt att tre elever bildade grupp och var elaka mot A. De hade bland annat ställt sig i en ring runt A och retats.

Den 15 maj 2013 beskrev A:s förälder i ett mejl till skolan att en elev bitit A på ryggen och knuffat A med huvudet före in i en vägg. Vidare beskrev föräldern att A berättat att samma elev dragit A i kinderna, att eleven boxats och sparkats och hade stått på A när A blev nedbrottad av andra elever. A hade vidare, för föräldrarna, beskrivit att fyra andra elever sparkat på A, boxat på A, slängt ner A i marken, satt sig på A och retats. Några elever hade sagt till A att A var "den svaga länken" och att de därför gjorde olika saker mot A.

Den 16 maj 2013 skrev A:s förälder till skolan om att A, också dagen innan, blivit slängd i marken av en elev och att A skrapat upp armbågen.

Höstterminen 2013

Den 16 september 2013 blev A biten av en elev och den 23 november 2013 var det bråk i skolan. Samma dag berättade skolan för föräldrarna om vad som hade hänt.

Vårterminen 2015

Den 2 februari 2015 informerade A:s förälder i ett mejl till skolan om följande händelser. Den 12 januari 2015 hade en elev rivit A i ansiktet så att A fick ett rivsår på sin haka. Den 13 januari 2015 hade A och två andra elever puttats och dragits i varandra, vilket resulterat i att en av eleverna dragit i A:s mössa och hår. Den 14 januari 2015 hade en elev dragit ner A i isen så att A fått ont i ryggen. Den 23 januari 2015 hade en elev slagit A i ryggen flera gånger.

A:s förälder informerade fritidspersonal den 6 mars 2015 om att A och en annan elev samma dag lekt en lek som gick ut på hur eleven skulle "döda A".

Den 22 mars 2015 skrev A:s förälder till skolan om en händelse då A blivit jagad ut ur skolhuset och därefter nedtryckt och slagen i magen.

Höstterminen 2015

Den 24 augusti 2015 sparkade en elev A i sidan och gav A ett slag på läppen. Skolan informerade A:s förälder om händelsen när A hämtades i skolan.

Den 14 september 2015 rev en elev A på halsen. A:s förälder pratade med en lärare om händelsen samma dag.

Den 23 september 2015 fick A skrapmärken på hakan i samband med ett bråk med en elev. Skolan informerade A:s förälder när A hämtades i skolan.

Vårterminen 2016

Den 17 februari 2016 knuffade en elev A så att A ramlade och slog upp armbågen. Eleven hade tidigare samma vecka gett A en örfil. Skolan informerade om händelsen när A hämtades i skolan.

Den 25 februari 2016 fick A en boll i ansiktet och det uppstod bråk på fotbollsplanen. A:s föräldrar uppmanades att hämta A i skolan.

Den 23 mars 2016 hade en elev gjort A illa så att det blödde på fingret. A:s förälder informerade skolan dagen efter händelsen.

Den 1 april 2016 retade två elever A och tog A:s vantar. A:s förälder informerade skolan samma dag.

Den 5 april 2016 kastade en elev iväg A:s skor i omklädningsrummet i samband med en idrottslektion.

Den 21 april 2016 blev A nedbrottad på fotbollsplanen. A:s förälder informerade skolan samma dag.

I april 2016 bråkade A och en elev under en lektion, vilket slutade med att A fick sår på händerna.

Den 25 april 2016 förstörde en elev A:s arbete i skolan. Samma elev sparkade också A i magen och i ansiktet.

Den 26 april 2016 slängde sig en elev mot A och hängde över A så att A ramlade i marken. Fritidspersonal informerade A:s förälder om händelsen samma dag.

Den 27 april 2016 tog en elev strypgrepp på A. Samma dag tog en elev A:s solglasögon och sparkade på A.

Den 6 juni 2016 hängde A i knäveckan i en klätterställning då en elev tryckte ner A:s fötter mot ryggen så det gjorde ont.

Kränkande behandling av personal

Den 15 januari 2015 skrek personal B åt A.

Den 3 november 2015 höll B fast A så att A fick ont i armen.

Den 12 april 2016 blev A utsläpad från klassrummet och utelåst av personal C. A:s förälder fick information från skolan om händelsen.

Den 23 juni 2016 tryckte B upp A mot en vägg.

Nacka kommun har uppgett bland annat följande

Enligt Nacka kommun har skolan och föräldrarna olika uppfattning om de händelser som föräldrarna beskriver i anmälan. A har varit inblandad i åldersadekvata incidenter som hanterats av skolans personal. Det har inte varit fråga om grovt våld där A varit ensam och utsatt såsom föräldrarna gjort gällande. Nacka kommun menar att gruppen elever, i vilken A ingick, behövde mycket stöd i det sociala samspelet. Skolan hanterade detta genom personalförstärkning och genom att arbeta med gruppstärkande övningar

på både individ- och gruppnivå. Nacka kommun har bemött föräldrarnas uppgifter om kränkande behandling enligt följande.

Höstterminen 2012

Den 24 augusti 2012 kontaktade A:s förälder skolan och berättade att tre elever brottat ner A i skogen och tagit stryppgrepp på A. A:s pappa hade noterat märken på A:s hals. Den 27 augusti 2012 träffades rektorn, A:s lärare, A och A:s pappa. A kunde inte då säga vilka elever som hade utsatt A. Läraren frågade andra elever i olika klasser och andra lärare om de hade uppmärksammat eller visste något om händelsen. Ingenting framkom emellertid som klargjorde vad som kunde ha hänt. A:s lärare fortsatte under de kommande dagarna att utreda uppgifterna genom samtal med olika elever. Den 31 augusti 2012 avslutades utredningen. Skolan beslutade att eleverna inte fick vistas i skogen under raster.

Vårterminen 2013

De uppgifter som A:s förälder gav till skolan den 5 maj 2013 diskuterades med föräldrarna på ett möte i skolan den 14 maj 2013. Pedagogerna hade då haft samtal med berörda elever. I klassen fanns flera elever som behövde träna sig i det sociala samspelet. Skolan bedömde att det var lek som gått för långt. I samtalen med eleverna kunde inte uppgifterna om kränkningar bekräftas. Den 14 maj 2013 utarbetade skolan en handlingsplan för skolans arbete med berörda elever. Skolan beslutade om gruppstärkande övningar som syftade till att eleverna skulle komma överens om förhållningssätt och attityd gentemot varandra och vidare att berörda elever skulle hjälpa varandra att göra rätt vid konflikter. Personalen hade sinsemellan samtal om nolltolerans mot fysiskt våld och om vikten av att ta tag i de konflikter som uppstod. Eleverna uppmanades att gå till en vuxen när en konflikt som de inte kunde hantera uppstod. Vidare beslutades att föräldrarna skulle få återkoppling om A:s dag när de hämtade A i skolan.

Skolan utredde uppgifterna som A:s förälder lämnade i mejl den 15 maj 2013 genom samtal med A och den utpekade eleven. A beskrev att A vid upprepade tillfällen blivit "knuffad, slängd m.m.". Den utpekade eleven visste ingenting om händelserna. Läraren pratade med de båda eleverna om att det var viktigt att säga till precis när händelserna inträffade. Skolan hade dagen innan beslutat om en handlingsplan.

Höstterminen 2013

När det gäller uppgifterna om att A den 16 september 2013 blev biten och att det var bråk den 23 november 2013 har skolan utrett uppgifterna i samband med anmälan till Skolinspektionen. Enligt en av personalens tjänsteanteckning från den 22 september 2016 förekom konflikter mellan eleverna i elevgruppen. Berörd personal kunde emellertid inte dra sig till minnes vad som eventuellt hade hänt vid dessa två datum.

Vårterminen 2015

Den 2 februari 2015 informerade A:s förälder i ett mejl till rektorn om att en elev den 12 januari 2015 rivit A i ansiktet så att A fick ett rivsår på sin haka. Vidare informerade A:s förälder om att A tillsammans med två andra elever, den 13 januari 2015, hade puttats och dragits i varandra och att en av eleverna då hade dragit i A:s mössa och hår. Rektorn

fick då också information om att en elev, den 14 januari 2015, dragit ner A i isen så att A fått ont i ryggen. Vidare fick rektorn information om att en elev, den 23 januari 2015, hade slagit A i ryggen flera gånger.

Mot bakgrund av uppgifterna hölls ett möte den 16 februari 2015. Av minnesanteckningarna framgår att A:s förälder uttryckte oro över A:s situation i fritidshemmet, att det var för mycket tuffa lekar och att det var för lite personal i närheten. Det hade hänt att A kommit hem med rivmärken och blåmärken och A:s förälder beskrev att A själv uttryckt att det kunde vara för tufft ibland. Enligt skolan fanns personal ute under fritidstid, placerade på strategiska platser, och de agerade när de uppmärksammade situationer som de ansåg inte var okej. Skolan arbetade aktivt med gruppen eftersom pedagogerna uppfattat att det fanns ett behov av stöd i lek och social samvaro. Vid mötet kom man överens om att personalen skulle uppmuntra A till att leka med flera så att lekarna kunde skifta. En personal från fritidshemmet fick i uppdrag att uppmuntra till konstruktiv lek och fånga upp om något inte fungerade bra samt stämma av dagen med A. Skolan fortsatte att arbeta aktivt med gruppen. Skolan utarbetade den 18 februari 2015 en handlingsplan för skolans stöd till eleverna i deras sociala samspel. Handlingsplanen innefattade bland annat diskussion i arbetslag och trygghetsteam om ordningsregler och förhållningssätt. Vikten av att personal var närvarande och ingrep framhölls och att föräldrarna skulle informeras när lekar gått för långt.

Den 6 mars 2015 berättade A:s förälder för skolan om att A och en annan elev lekt en lek som gick ut på att den andra eleven skulle "döda A". Enligt en tjänsteanteckning av personal i fritidshemsverksamheten hade eleverna lekt en lek som de kallade "döda A-leken". Personalen uppfattade att A var glad och hade roligt.

Den 22 mars 2015 skrev A:s förälder i ett mejl till skolan att A hade blivit jagad ut ur skolhuset och därefter nedtryckt och slagen i magen. Personalen kunde emellertid inte bekräfta att A blivit utsatt för det som föräldrarna beskrev. Rektorn försökte få till stånd ett möte med föräldrarna för att utreda uppgifterna, men de avböjde samtal.

Den 22 april 2015 skrev A:s förälder i ett mejl till rektorn att A utsatts för kränkningar av andra elever. Rektorn anmälde uppgifterna om kränkande behandling till huvudmannen den 27 april 2015. Av anmälan framgår att rektorn utrett uppgifterna genom samtal med personalen. De händelser som hade inträffat mellan eleverna bedömde skolan var sådant som var vanligt förekommande mellan elever som tränar sig i det sociala samspelet. Pedagogerna fanns till hands för gränssättning, stöd och vägledning.

Höstterminen 2015

Pedagogerna uppmärksammade händelsen den 24 augusti 2015 när en elev enligt anmälan sparkade på A och gav A ett slag på läppen. Båda eleverna var delaktiga i situationen. Läraren fick reda på att samma elev rivit A på halsen vid en lektionsstart den 14 september 2015. Eleverna hade rätt ut händelsen själva innan lektionen började och var vänner. Den 23 september 2015 fick A skrapmärken på hakan i samband med ett bråk med samma elev. Pedagogerna informerade föräldrarna om sin version av

händelsen. Enligt skolan förekom konflikter och flera elever behövde stöd i det sociala samspelet. Flera händelser var rena olyckshändelser.

Vårterminen 2016

Enligt personalens tjänsteanteckning från den 22 september 2016 förekom det under vårterminen 2016 en del konflikter i elevgruppen. Flera elever behövde stöd i det sociala samspelet. Pedagogerna hade en dialog med eleverna om de konflikter som uppstod. Pedagogerna ingrep i konflikter och deras föräldrar informerades.

Den 16 april 2016 hade skolan möte med A:s förälder om skolsituationen. A upplevde bland annat att det var jobbigt under raster med de sociala kontakterna och att A fick hjälp först när det gått för långt. Vidare framkom att A:s förtroende för de vuxna i skolan sviktade. Skolan framhöll att det alltid fanns en vuxen ute på rasten med uppdrag att stötta eleverna och uppmuntra till lek i olika grupperingar.

Elevenns förälder framförde följande i ett samtal med skolan den 28 april 2016. Den 25 april 2016 sparkade en elev A i magen och i ansiktet. Den 26 april 2016 hängde sig samma elev runt halsen på A som ramlade ihop och gjorde sig illa. Samma elev tog den 27 april 2016 stryppgrepp på A. Samma dag hade eleven tagit A:s solglasögon och sparkat på A. Samtal hölls med personal och berörda elever. I samtalet bekräftades inte att A hade fått sparkar i magen och i ansiktet eller att någon hängt sig runt halsen på A. Enligt den utpekade eleven togs inget stryppgrepp, men en annan elev beskrev att den utpekade eleven hade tagit tag i A:s hals. Den utpekade eleven tog A:s glasögon, men det framkom inte att eleven hade sparkat på A. Den 4 maj 2016 anmälde rektorn föräldrarnas uppgifter om kränkande behandling till huvudmannen.

Kränkande behandling av personal

Enligt mejl från A:s förälder den 2 februari 2015 hade B skrikit till A den 15 januari 2015. B har redovisat till Skolinspektionen att B inte minns den specifika händelsen. Den 16 februari 2015 diskuterade skolan föräldrarnas uppgifter om att B skrikit åt A. Skolan beskrev för föräldern att de hade samtalat med B och annan berörd personal och att de hade en annan uppfattning om B:s agerande. Den 22 april 2015 skrev A:s förälder i ett mejl till rektorn återigen att B skrikit åt A. Rektorn anmälde uppgifterna om kränkande behandling till huvudmannen den 27 april 2015. Av anmälan till huvudmannen framgår att rektorn utrett uppgifterna genom samtal med berörd personal. Personalens uppfattning var att B inte agerat mot eleven som föräldrarna hade gjort gällande.

B har vidare till Skolinspektionen redovisat att B inte känner igen den påstådda händelsen den 3 november 2015 då B enligt anmälan ska ha hållit fast A i armen. Nacka kommun har dokumenterat en händelse den 29 september 2015 då A:s förälder anmälde att B jagat och tagit hårt i A. Händelsen visade sig i utredningen ha flera vittnen och inget av det som A sagt stämde. Enligt skolans utredning hade A försökt att lämna skolans område i affekt och B höll kvar A på skolgården.

Den 12 april 2016 hade eleverna nationella prov och A störde de andra eleverna. Tre elever beskrev i skolans utredning att A pratade rakt ut, ville inte skriva och störde i klassrummet. Personal C bad A att sluta vid ett flertal tillfällen, men A brydde sig inte

om tillsägelseerna. C tog A i armhålorna för att lyfta ut A som höll sig fast vid bord och stolar. Utanför klassrummet fortsatte A att störa ordningen. Ett möte hölls samma dag med A:s förälder som beskrev att A hade frågat om A fick genomföra provet utanför klassrummet. När det inte gick började A att knacka med pennan i bordet. C sa åt A att sluta vid flera tillfällen. När A inte slutade lyfte C ut A under armen.

Den 23 juni 2016 serverades eleverna varsin kaka i matsalen. B:s beskrivning av händelsen är följande. A ville äta en kaka som en annan elev lämnat och B sa att var och en skulle äta sin egen kaka och inte mer. A svor då åt B och kallade B för tjockis och upprepade detta och andra svordomar. B uppmanade eleverna att gå ut på rast, men A började istället rita inomhus. B sa till A igen att det var rast ute som gällde och tog teckning och pennor och sa till A att fortsätta rita utomhus. A uttryckte sig grovt till B som höjde rösten och sa "nu räcker det". Trots flera tillsägelseer gick inte A ut utan började springa runt. B fångade A vid dörren, tog i A:s axlar och placerade A på bänken i hallen och sa igen "nu räcker det". A gav då B en örfil. Därefter gick A ut och var fortsatt "ful i munnen". B ringde till A:s förälder, men fick inte kontakt. A:s andra förälder kontaktade B och ifrågasatte B:s agerande. Av skolans dokumentation av samtal med två elever som bevittnade händelsen framgår att de gav samma beskrivning som B. Rektorn informerades om händelsen och anmälde uppgifter om kränkande behandling till huvudmannen samma dag.

Elevers föräldrar har därefter, den 1 december 2016, uppgett bland annat följande

Sedan höstterminen 2016 trivs A mycket bättre i skolan. A har nya pedagoger och en av de utsättande eleverna har avslutat sin skolgång vid skolan.

Motivering till beslutet

Rättslig reglering

Av 6 kap. 9 § skollagen (2010:800) följer ett uttryckligt förbud för huvudmannen och personalen på en skola att utsätta elever för kränkande behandling.

Av 6 kap. 10 § skollagen följer att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det är visat att A från och med höstterminen 2012 till och med vårterminen 2016, upplevt sig utsatt för kränkande behandling.

Föräldrarna har gjort gällande att A utsatts för förhållandevis allvarligt våld. Nacka kommun har uppgett att A inte alls utsatts för våld på det sätt som föräldrarna beskrivit. Nacka kommun vidgår att det förekommit lekar som gått för långt. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att den omständigheten att kränkningar inträffat i samband med lek, inte är ett skäl att anse att fysiskt våld inte utgör kränkande behandling.

Enligt skollagen är kränkande behandling ett agerande som kränker en elevs värdighet. Av Skolverkets allmänna råd framgår att kränkande behandling kan uttryckas genom exempelvis nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiskt våld (se Skolverkets allmänna råd och kommentarer gällande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, SKOLFS 2012:10, s. 9).

Mot bakgrund av att skolan och huvudmannen hanterat flera av de anmälda händelserna som lek som gått för långt och därmed inte utrett samtliga händelser saknas det närmare uppgifter om vad som har inträffat vid de anmälda händelserna. Skolinspektionen vill i detta sammanhang klargöra att Skolinspektionen inte ifrågasätter A:s upplevelse av att ha blivit utsatt för kränkande behandling vid alla de anmälda tillfällena. Omständigheterna är dock inte tillräckligt klara för att det ska vara möjligt att konstatera att en kränkning har ägt rum.

Föräldrarna har uppgett att A utsatts för kränkande behandling av personal på skolan. Huvudmannen har bestridit detta. Skolinspektionen ifrågasätter inte A:s känsla av utsatthet. Mot bakgrund av de redogörelser och omständigheter som framkommit i ärendet bedömer dock Skolinspektionen att det inte är visat att A utsatts för sådan kränkande behandling som avses i 6 kap. 9 § skollagen.

Kännedom

Skolinspektionen konstaterar att det av utredningen i ärendet framgår att skolan vid återkommande tillfällen har fått kännedom om att A upplevt sig utsatt för kränkande behandling av andra elever. Av ingivna handlingar i ärendet framgår att A:s föräldrar vid ett flertal tillfällen, bland annat via mejl, har informerat skolans personal om kränkningar som A har upplevt. Utredningen i ärendet visar att skolan, vid åtminstone följande tillfällen, fått kännedom om att A känt sig utsatt för kränkande behandling av andra elever. Händelsen i augusti 2012, samtliga angivna händelser under vårterminen 2013, samtliga angivna händelser under vårterminen 2015, samt händelserna den 25-27 april 2016.

Det är inte visat att skolan fick kännedom om de händelser som föräldrarna uppgett inträffade under höstterminen 2015 och vårterminen 2016 (med undantag för händelserna den 25-27 april 2016). De händelser som inträffade under höstterminen 2015 uppmärksammades av skolan, men det är inte visat att skolan fick information om att A upplevde sig utsatt för kränkande behandling. Den 16 april 2016 fick skolan dock information om att A upplevde sig utsatt i sin skolsituation, att A upplevde att lekar gick för långt och att personal inte ingrep i tid.

Vidare framgår av utredningen i ärendet att skolan har fått kännedom om att A upplevt sig utsatt för kränkande behandling av personal i skolan vid de tillfällen som

föräldrarna uppgett, d.v.s. den 15 januari 2015, den 3 november 2015, den 12 april 2016 samt den 23 juni 2016.

Utredning och åtgärder vid uppgifter om kränkande behandling

Föräldrarnas uppgifter om kränkningar av andra elever, som skolan fick kännedom om under läsåret 2012/13, utreddes av skolan. Skolan vidtog åtgärder under vårterminen 2013 bland annat i form av gruppstärkande övningar och särskild uppsikt över eleverna. Föräldrarnas uppgifter om kränkande behandling under höstterminen 2013 har utretts i samband med anmälan till Skolinspektionen. Under perioden från vårterminen 2014 till och med höstterminen 2014 lämnades inga uppgifter om kränkande behandling. Föräldrarnas uppgifter om kränkande behandling under vårterminen 2015 utreddes av skolan och åtgärder vidtogs även då i form av gruppstärkande övningar och särskild tillsyn av eleverna. Uppgifterna som skolan fick den 28 april 2016 om att A upplevt sig kränkt utreddes av skolan, men några åtgärder ansågs inte behöva vidtas.

Nacka kommun har redovisat att samtal har hållits med bland annat A, personal och berörda elever med anledning av flera av de anmälda händelserna. Vissa händelser har inte utretts genom samtal med enskilda elever utan istället direkt lett till åtgärder i elevgruppen.

Skolinspektionen bedömer att Nacka kommun inte har visat att skolan utrett omständigheterna kring vad som har hänt avseende samtliga uppgifter om att A upplevt sig utsatt som kommit till dess kännedom. Det framgår till exempel inte att samtal har förts med inblandade elever vid samtliga tillfällen. Avseende flera av de anmälda händelserna har skolan och Nacka kommun inte kunnat redogöra för sin uppfattning över händelseförloppet. I huvudsak har skolan och Nacka kommun enbart konstaterat att det är lek som gått för långt.

Skolinspektionen vill mot bakgrund av det påtala att det av Skolverkets allmänna råd framgår att det är de enskildas upplevelser av det inträffade som är utgångspunkten för utredningen kring vad som hänt. Den som genomför utredningen måste bilda sig en självständig uppfattning om vad som har hänt. Man kan inte låta saken bero om de inblandade lämnar motstridiga uppgifter. Skyldigheten att utreda uppgifter om trakasserier eller kränkande behandling inträder så snart någon i verksamheten får kännedom om att en elev känner sig utsatt. Det krävs således inte några bevis om att en kränkning ska ha ägt rum för att en utredning ska inledas. Utredningens omfattning och genomförande måste anpassas till varje enskilt fall. Ibland kan det vara tillräckligt att genom några frågor få händelsen klarlagd. En sådan enklare utredning kan dock bara anses tillräcklig om händelsen varit bagatellartad. I andra fall kan utredningsskyldigheten bli mer långtgående och bland annat omfatta observationer, dokumentstudier och personal med specifik kompetens. Syftet med att utreda är att få tillräcklig information och kunskap om situationen så att man kan bedöma vilka åtgärder som måste vidtas för att få trakasserier och kränkande behandling att upphöra (se Skolverkets allmänna råd och kommentarer gällande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, SKOLFS 2012:10 s. 32 - 34).

Mot bakgrund av att skolan under lång tid och vid upprepade tillfällen fått kännedom om att A upplevt sig utsatt för kränkande behandling anser Skolinspektionen att det, i vart fall under vårterminen 2015, borde ha stått klart för skolan att det funnits anledning att på ett mer allsidigt och grundligt sätt utreda de samlade omständigheterna kring A:s situation och känsla av utsatthet. En sådan utredning hade kunnat ligga till grund för att mer verkningfulla åtgärder satts in.

Skolinspektionen bedömer att skolan har utrett uppgifterna om att A upplevt sig utsatt av kränkande behandling av personal vid de tillfällen som föräldrarna uppgett. Skolan har i sina utredningar, som bestått av samtal med berörda elever och berörd personal, bedömt att det inte gått till såsom A upplevt och bedömt att personal inte utsatt A för kränkande behandling.

Av Skolinspektionens utredning framgår vidare att skolan har vidtagit vissa åtgärder för att komma tillrätta med A:s situation. Bland annat har handlingsplaner upprättats och skolan har arbetat med gruppstärkande övningar i syfte att främja det sociala klimatet i elevgruppen. Av utredningen framgår dock att åtgärderna inte har lett till att A:s känsla av utsatthet upphört utan tvärtom upplevde sig A vid flera tillfällen utsatt under läsåret 2015/16. Föräldrarna har uppgett att A:s skolsituation blev bra höstterminen 2016 när en av eleverna avslutade sin skolgång och A fick nya lärare.

Skolinspektionen vill framhålla att det är skolans skyldighet att genom uppföljning och utvärdering säkerställa att de åtgärder som vidtas är tillräckligt kraftfulla för att få till stånd trygghet för eleverna. Om det visar sig att åtgärderna varit otillräckliga måste andra eller kompletterande insatser genomföras till dess att situationen är varaktigt löst.

Skolinspektionen finner vid en sammantagen bedömning av omständigheterna i ärendet att skolan och Nacka kommun inte i tillräcklig utsträckning utrett de uppgifter om A:s utsatthet av andra elever som kommit till dess kännedom. Vidare har skolan och Nacka kommun inte vidtagit tillräckligt skyndsamma och verkningfulla åtgärder för att säkerställa A:s trygghet i skolan. Mot denna bakgrund anser Skolinspektionen att Nacka kommun inte har iakttagit sina skyldigheter enligt 6 kap. 10 § skollagen att utreda omständigheterna och vidta skäliga åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

Anmälningsskyldigheten

Av Skolinspektionens utredning framgår att rektorn inte anmält samtliga händelser som rektorn fått kännedom om till huvudmannen.

Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för arbetet mot kränkningar i verksamheterna och som kan, förutsatt att det finns ändamålsenliga och effektiva system, uppmärksamma och rikta resurser till verksamheter där det finns problem. Rektorns anmälningsskyldighet är direkt kopplad till huvudmannens skyldighet att utreda omständigheterna och därför behöver anmälan till rektorn och huvudmannen ske skyndsamt. Anmälningsskyldigheten omfattar alla situationer där barn och elever upplever sig ha blivit utsatta för kränkande behandling. Det gäller alla kränkningar eller misstänkta kränkningar. Kränkande behandling behöver inte konstateras för att en

anmälan ska ske och det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektorn eller huvudmannen (se SKOLFS 2012:10 s. 26 ff.)

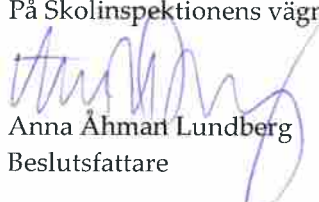
Av utredningen i ärendet framgår att personalen inte anmält samtliga händelser till rektorn och att rektorn endast vid ett tillfälle anmält att A känt sig utsatt till huvudmannen. Skolinspektionen finner mot denna bakgrund att huvudmannen har åsidosatt sina skyldigheter enligt 6 kap. 10 § skollagen att se till uppgifter om upplevd kränkande behandling anmäls till rektor och att denne i sin tur anmäler till huvudman.

Skolinspektionen vill framhålla att om ett barn eller en elev *känner sig* utsatt för kränkande behandling ska rektor respektive huvudmannen alltid informeras. Anmälningsskyldigheten gäller alltså även om personalen eller rektorn bedömer att en händelse inte utgör kränkande behandling.

Föreläggande

Skolinspektionen har funnit att A har känt sig utsatt för kränkande behandling vid Järla skola och att Nacka kommun, i egenskap av huvudman för skolan, har brustit i sina skyldigheter enligt 6 kap. 10 § skollagen att anmäla, utreda och vidta åtgärder vid uppgifter om kränkande behandling. Därför föreläggs Nacka kommun enligt 26 kap. 10 § skollagen att vidta åtgärder för att avhjälpa de brister som konstaterats i Skolinspektionens beslut.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Åhman Lundberg
Beslutsfattare

Margareta Bure
Föredragande

Kopia till
Föräldrarna
Rektorn

Till huvudman

Hur har ni upplevt Skolinspektionens hantering av ärendet?

Skolinspektionen strävar efter att ständigt förbättra hanteringen av anmälningssärenden. Vi är därför intresserade av att veta hur ni upplevt kontakten med och informationen från Skolinspektionen i samband med detta ärende.

Ni kan hjälpa oss att bli bättre genom att besvara en enkät som ni hittar på www.skolinspektionen.se/enkat-pae-hs. Svaren är anonyma och kan inte kopplas till den anmälda skolan eller skolans huvudman. Det är därför viktigt att du i enkäten anger att dina svar rör ett ärende som hanterats av avdelningen i **Linköping**.

Det är inte möjligt att lämna meddelanden till Skolinspektionen via enkäten.

Om du har frågor om själva enkäten (Dnr 40-2016:6711) kan du kontakta Mattias Friström på telefonnummer 08 5860 83 24. Frågor om beslutet besvaras av den som varit föredragande i ärendet eller beslutsfattaren.

Med vänlig hälsning

Skolinspektionen

Till rektor

Hur har du upplevt Skolinspektionens hantering av ärendet?

Skolinspektionen strävar efter att ständigt förbättra hanteringen av anmälningsärenden. Vi är därför intresserade av att veta hur du som rektor upplevt kontakten med och informationen från Skolinspektionen i samband med detta ärende.

Du kan hjälpa oss att bli bättre genom att besvara en enkät som du hittar på www.skolinspektionen.se/enkat-pae-rv. Svaren är anonyma och kan inte kopplas till din skola eller skolans huvudman. Det är därför viktigt att du i enkäten anger att dina svar rör ett ärende som hanterats av avdelningen i **Linköping**.

Det är inte möjligt att lämna meddelanden till Skolinspektionen via enkäten.

Om du har frågor om själva enkäten (Dnr 40-2016:6711) kan du kontakta Mattias Friström på telefonnummer 08 5860 83 24. Frågor om beslutet besvaras av den som varit föredragande i ärendet eller beslutsfattaren.

Med vänlig hälsning

Skolinspektionen